

[Reja](#)

[Adabiyotlar ro'yxati](#)

[Slayd](#)

[Nazorat savollar](#)

[Test](#)

[Glossariy](#)

Chor Rossiyasi Buxoro va Xiva protektorining o'rnatilishi

Reja:

- 1. Rossiya protektorati davrida Buxoro amirlikning holati.
- 2. Rossiya protektorati davrida Xiva xonlikning holati.

• Xarita

Turkistonda Chor Rossiyasi hukmronligining o'rnatilishi

Rossiya imperiyasi tomonidan O'rta Osiyoni bosib
olinishi to'rt boskichda amalga oshirildi.

**1847-1864 yillarda
birinchi bosqich**

**1865-1868 yillarda
ikkinchi bosqich**

**1873-1879 yillarda
uchinchi bosqich**

**1880-1885 yillarda
To'rtinchi bosqich**

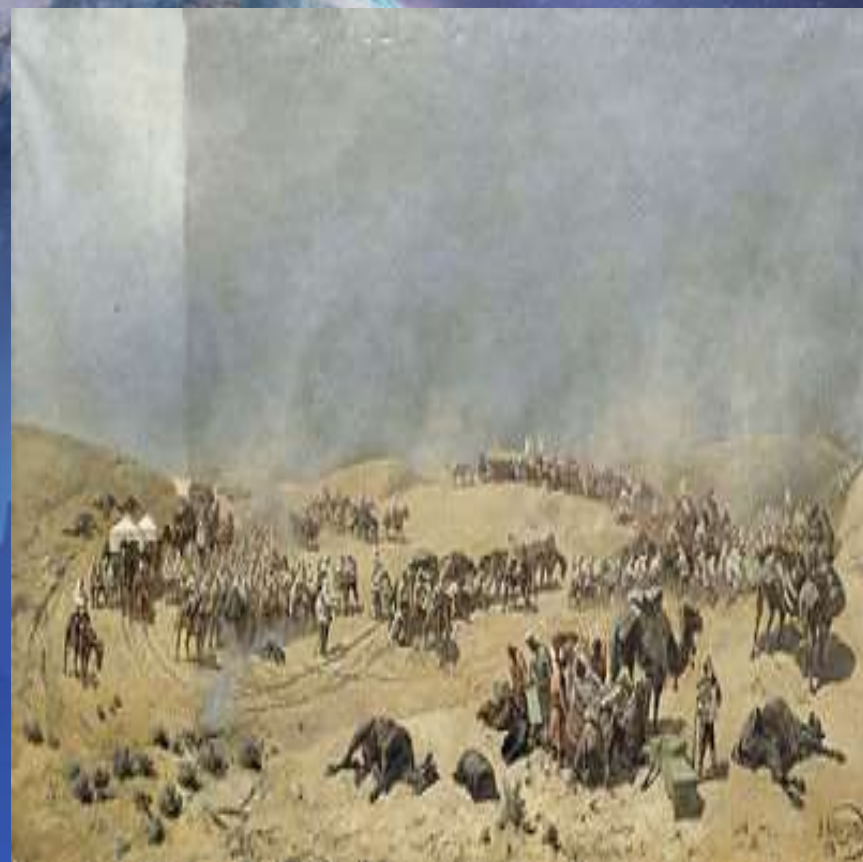
Turkistonda Chor Rossiyasi hukmronligining o'rnatilishi

- 1865-1868 yillarda ikkinchi boskichi - bu bosqichda Xo'jand, O'ratepa, Jizzax, Samarkand, Kattako'rg'on shaharlari egallanadi.
- 1868-yil 28-iyunda genral K.F.Kaufman-ning Samarkanddagi qarorgohida Buxoro amirligining Rossiya imperiyasining protektoratiga aylantirgan shartnoma imzolandi.

Turkistonda Chor Rossiyasi hukmronligining o'rnatilishi

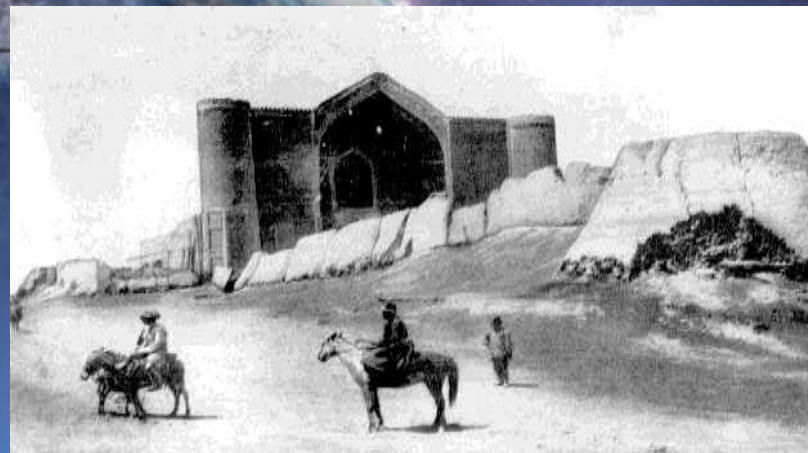
- 1873-1879 yillarda uchinchi bosqichi - bu bosqichda Xazorasp, Ko'ng'irot, Xo'jayli, Mang'it, Xiva shaharlari bosib olinadi.
- 1873-yil 12-avgustda "Gandimiyon" shartnomasi imzolandi.

Turkistonda Chor Rossiyasi hukmronligining o'rnatilishi

- 1880-1885 yillarda to'rtinchi bosqich jangavor xarakatlari Turkmaniston xududida olib boriladi va turkman qabilalari bo'ysindirilishi bilan Rossiya imperiyasi O'rta Osiyo xududidagi jangavor xarakatlari yakunlandi.

Khiva carts
PHOTO BY HOE

General-gubernatorlikning Markaziy va maxalliy boshkaruvi.

- Chor ma'muriyati o'zining yangi xududlarini xujjat sifatida rasmiylashtirish xakida qaror qabul qildi va 1867-yil 4-iyulda olingan xududda Toshkent markazi bo'lgan Turkiston general-gubernatorligi tashkil etildi.

Reja

Adabiyotlar ro'yxati

Slayd

Nazorat savollar

Test

Glossariy

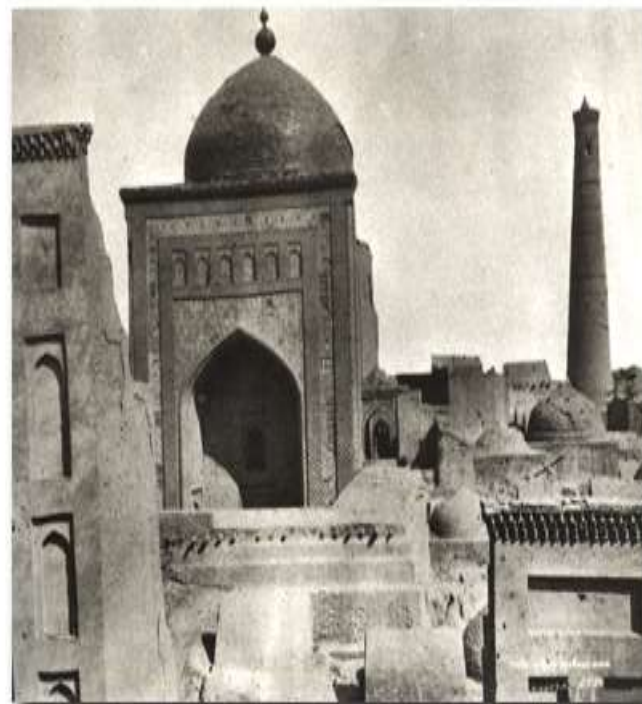
Rossiya protektorati davrida Buxoro amirligining davlati

Buxoro amirligi davlati

Chor Rossiyasi bilan Buxoro amirligi o'rtasida 1868-yildagi "sulx" va 1873-yil 28-sentabrdagi "Do'stlik" shartnomalariga ko'ra amirlikning davlat tuzumi o'zgarishsiz koldi. Bundan ko'zda tutilgan asosiy maksad ichki siyosat soxasida mustakillik berish emas, balki katta mablag'yoki mexnat sarflamasdan unga tegishli ta'sir ko'rsatuvchi vositalar orkali mamlakatni boshqarish edi.

Davlat boshqaruvi

- General-gubernator 1886-yilda Buxoroda Rossiya imperiyasining siyosiy maxkamasini ta'sis etgan. Siyosiy maxkamaning asosiy vazifasi:
- "Do'stlik" shartnomasi shartlariga amal kilishni kuzatish;
- qo'shni davlatga tranzit tartibida jo'natiladigan rus mollaridan solik olishga yo'l qo'ymaslik;
- maxalliy ma'muriyat xodimlari shartnomaga xilof xolda boj undirilishiga yo'l ko'ysa egalariga qaytarish;
- rus tovarlaridan qonuniy yig'imga undirishga yo'l ko'ymaslik;karzga olingan mollarning pulini to'lash, korxonaga maxallif ma'murlarni aralashtirmaslik;;rus fukarolari o'rtasida kelib chikadigan jinoiy va fukarolik ishlarini ko'rib xal

Davlat boshqaruvi

Buxoro amiri rasman davlat boshlig'i bo'lib, u siyosiy maxkama tomonidan berilgan ko'rsatmalarni ko'p sonli amaldorlari orkali amalga oshirgan.

Davlat boshqaruvi

Buxoro amirligi ma'muriy boshqaruv Mahkamasi
to'rt Markaziy boshqarmaga taqsimlangan:

**Ma'muriy
ijro**

**Moliya
soliq**

**Din va
sud
ishlari**

**Nazorat
qidiruv
boshqar-
masi**

[Reja](#)

[Adabiyotlar ro'yxati](#)

[Slayd](#)

[Nazorat savollar](#)

[Test](#)

[Glossariy](#)

Rossiya imperator siyosiy agentligi 1885-1917 vazifalari

Amir ustidan
siyosiy nazorat

Amirlik xududi
rus doirasi
manfaatini
himoya qilish

Amirga ichki va
tashqi siyosat
masalasida
maslahatchi

Peterburg bilan
aloqa qilishda
vositachi

Rossiya protektorati davrida Xiva xonligining davlati

- Xiva xonligi bilan Rossiya imperiyasi o'rtasida imzolangan "sulx" (1873-y, avgust) shartnomasiga ko'ra, xonlik Rossiyaning vassaliga aylandi. Shartnomaga ko'ra, xonlik va Rossiya o'rtasidagi munosabatlarni amalga oshirish va xalk xukumati faoliyatini nazorat kilish uchun 7 kishidan iborat Kengash tashkil etilgan.

Khiva carts

PHOTO BY I. VOLZHINSKY, NOT LATER THAN 1896

■ 1874-yilda Amudaryo okrugini Amudaryo bo'limiga aylantirilishi munosabati bilan Kengashga barxam berildi. Amudaryo bo'limiga xarbiy boshlik boshchilik kiladigan bo'ldi. U Rossiya bilan Xiva xonligi o'rtasidagi munosabatlarni tartibga solish vakolatiga ega bo'lgan. 1887-yildagi Nizomga ko'ra, Amudaryo bo'limi boshlig'i xarbiy gubernatorga bo'ysunadigan bo'ldi. U Amudaryo bo'limidagi chor ko'shinlariga raxbarlik kilardi.

Davlat boshqaruvi

Xonlikda davlat boshlig'i rasman xon bo'lib, u mamlaktni amaldorlariga tayangan xolda boshkargan. Markaziy boshkaruv idoralariga mansabdorlarni lavozimga tayinlash va vazifasidan ozod qilishni General-gubernatorning roziligi bilan uning yorlig'iga ko'ra amlgaga oshirgan.

Kunya Arq's walls and the harem tower

PHOTO BY M. SAVENKOV, 1878

Davlat boshqaruvi

Markaziy boshqaruvda:

Mehtar

davlat hazinasini boshqargan, davlat daromadlari va xarajatlari bo'limiga rahbarlik qilgan. U shimoliy qism aholisini boshqargan

Qushbegi

Janubiy qism o'trok axolisini boshqargan, o'lpon yig'ishga raxbarlik qilgan, sug'orish inshootlarini qazish ishlariga raxbarlik qilgan.

Devonbegi

xon kanselariyasini boshqargan, bojxona, gumruxxona va pul zarb kilish ishlariga raxbarlik qilgan.

Davlat boshqaruvi

Xonlikdagi boshqa mansabdorlar:

Qozikalon

Xonlikda
fukarolik
da'volarini
ko'ruvchi,

Rais

Savdo - sotik
koidalariga amal
kilinishi, shaxarni
tozaligi va
xavsizligini
kuzatuvchi

Yasovulboshi

Qamokxonalarni
nazorat kilish;
xonni ko'riklash;
mamlakatdagi
tartib intizomni
ta'minlash
ishlariga,
ko'chmanchi
axolidan tuzilgan
harbiy kisimlarga
boshchilik kiluvchi

Mirob

Suvdan
foydalanish
ishlari
boshkarmasi
boshlig'i,

Mahalliy boshqaruv

Xonlik ma'muriy-xududiy jixatdan 20 ta viloyat va 2 ta noiblikka bo'lingan. Ular xonlar va noiblar tomonidan, ko'chmanchi axoli esa inoklar-kabila boshliklari, otaliklar-urug'boshliklari tomonidan boshkarilgan.

The minaret of the Sayed Shelken-Bey Mosque
PHOTO BY HORDET, NOT LATER THAN 1890

Etibongiz uchun
rahmat!

